

UNbulletin

časopis OSN v České republice

10-11/2005

60. výročí OSN je důvodem k oslavě i k zamyšlení.

Jan Eliasson, předseda Valného shromáždění OSN

Foto: OSN/DPI

24. října 2005, přesně šedesát let poté, kdy Chartu OSN vzniklou o několi měsíců dříve ratifikovalo všech pět stálých členů Rady bezpečnosti a většina ostatních zakládajících členských států OSN, oslavovaly Spojené národy své výročí. Při oficiální slavnosti v sídle organizace připomněl její generální tajemník Kofi Annan zářijový Světový summit OSN. Během této schůzky na nejvyšší úrovni hledali představitelé států a vlád společnou odpověď na nové globální výzvy ve světě velmi odlišném od toho před šedesáti lety. „Zanechali nám velký kus práce“ řekl Annan ve svém poselství ke Dni OSN a citoval závazek členských států snížit chudo-

60. výročí Organizace spojených národů

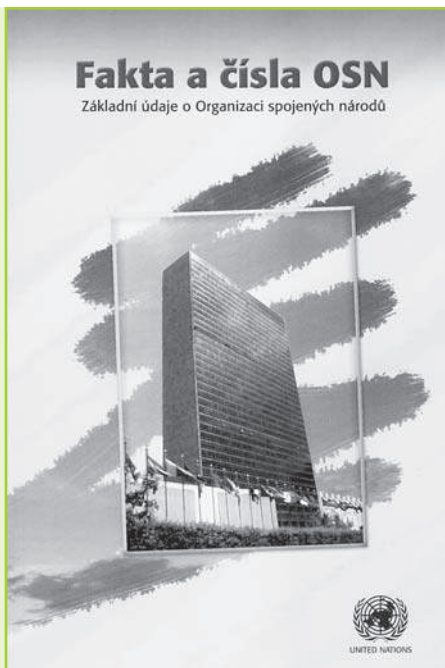
bu a hlad o padesát procent během příštích deseti let, jejich slib vytvořit nové orgány pro podporu lidských práv a trvalého míru i jejich příslib bojovat proti terorismu a přijmout kolektivní opatření na ochranu obyvatelstva proti genocidě. Zmínil se také o důležitých rozhodnutích Summitu týkajících se reformy OSN a vyjádřil lítost na tím, že se nepodařilo najít

kompromis v otázkách šíření jaderných zbraní a odzbrojování. „V tento den, kdy si připomínáme 60. výročí naší nepostradatelné instituce, Vám slibuji, že udělám svůj díl práce“ řekl Kofi Annan v závěru svého poselství, „a věřím, že vy jako světoví občané, uděláte ten svůj.“

Více k tématu: strana 3 a 4

Nová Fakta a čísla OSN v češtině

Česká verze posledního vydání publikace „Basic Facts About the United Nations“ (česky Fakta a čísla OSN) je k dispozici v Informačním centru OSN. Návštěvníci centra a knihovny si nyní mohou odnést kromě anglického originálu i český překlad této příručky, která je nabízena zdarma. Fakta a čísla OSN jsou základním průvodcem složitým systémem světové organizace. Příručku vydává Odbor OSN pro poskytování informací veřejnosti (v češtině Informační centrum OSN v Praze), doplněné vydání vychází přibližně ve dvouletých intervalech. Publikace je určena širokému spektru uživatelů, zejména jako základní učební materiál studentům středních a vysokých škol, příručka pro učitele, novináře, výzkumné pracovníky, státní úředníky či pro jednotlivce, kteří se zajímají o problematiku mezinárodních vztahů. Není zcela určitě vyčerpávajícím obrazem OSN, umožňuje však orientaci v celém systému organizace a seznamuje s mandáty Spojených národů, jež pokrývají téměř všechny obory lidské činnosti. Fakta a čísla OSN umožňují podrobný náhled do následujících oblastí: Organizace systému OSN, mezinárodní mír a bezpečnost, ekonomický a sociální rozvoj, lidská práva, humanitární pomoc, mezinárodní právo a dekolonizace. Informace

jsou platné k roku 2003, avšak některá nejdůležitější fakta byla v české verzi aktualizována v průběhu jejího vydání.

Přílohy publikace zahrnují seznam členských zemí OSN, přehled růstu počtu členských států, seznam minulých a současných mírových operací, kapitoly o procesu dekolonizace, rozpočtu OSN, seznam významných období a dnů vyhlášených OSN a podrobný průvodce po internetové stránce OSN.

Fakta a čísla OSN budou také brzy zpřístupněna v on-line verzi na našich internetových stránkách www.osn.cz.

Nobelova cena míru

7. října 2005 byla udělena Nobelova cena míru Mezinárodní agentuře pro atomovou energii (IAEA), která je součástí systému OSN, a jejímu řediteli Mohamedu ElBaradei. Od roku 1957 usiluje IAEA o zastavení šíření nukleárních zbraní a zároveň podporuje mírové využití atomové technologie.

Dr. ElBaradei obratně vede tuto důležitou misi již od roku 1997. „V době, kdy snahy o zastavení šíření jaderných zbraní uvázly na mrtvém bodě, kdy hrozí reálné nebezpečí šíření jaderných zbraní mezi státy i teroristickými skupinami a kdy se opět zdá, že jaderná energie hraje čím dál významnější roli, je práce IAEA nezměrně důležitá,“ uvádí zpráva norského Nobelova výboru.

Generální tajemník OSN Kofi Annan poděkoval Mohamedu ElBaradei i všem ostatním zaměstnancům Agentury OSN pro atomovou energii za jejich přínos světovému míru. Nobelova cena míru je podle něj připomínkou akutní nutnosti zastavit šíření zbraní hromadného ničení, které představují obrovskou hrozbu pro celý svět.

Obsah čísla

**2 Nová Fakta a čísla OSN v češtině
Nobelova cena míru**

**3 Události OSN
Milníky v historii Spojených národů**

**5 Fakt a čísla OSN
2005: Mezinárodní rok mikrokreditu**

**6 Názory
Jan Egeland
Kofi Annan**

UNbulletin

Editor
Candida Horňáková
Vydavatel
Informační centrum OSN v Praze
Objednávky
IC OSN, nám. Kinských 6
150 00 Praha 5

UNbulletin je časopis OSN v České republice.
T: (+420) 257 199 831-2,
F: (+420) 257 316 761
Internet: unicprg@osn.cz, www.osn.cz
Vychází zpravidla jednou za měsíc, je distribuován bezplatně.
Ev. č. MK ČR E 14551
Tištěno na recyklovaný papír.

Milníky v historii Spojených národů

10. ledna 1946

První Valné shromáždění zástupců 51 států je zahájeno v londýnském Westminsteru.

17. ledna 1946

První schůze Rady bezpečnosti v Londýně přijímá procedurální pravidla.

24. ledna 1946

Valné shromáždění přijímá první rezoluci o mírovém využití jaderné energie a odstranění zbraní hromadného ničení.

1. února 1946

Prvním generálním tajemníkem OSN se stává Trygve Lie z Norska.

červen 1948

První pozorovatelská mise OSN v Palestině.

10. prosince 1948

Valné shromáždění přijímá Všeobecnou deklaraci lidských práv.

7. ledna 1949

Vyslanec OSN, Ralph Bunche, vyjednává příměří mezi novým izraelským státem a arabskými státy.

24. října 1949

Je položen základní kámen budovy Spojených národů v New Yorku.

27. června 1950

Rada bezpečnosti jednající v nepřítomnosti zástupců Sovětského svazu vyzývá státy k odražení invaze do Koreje. Korejská smlouva o příměří je podepsána 27. července 1953.

11. prosince 1950

Ralph Bunche se stává prvním nositelem Nobelovy ceny míru ze systému OSN.

18. září 1961

Generální tajemník Dag Hammarskjöld tragicky zemřel při letecké havárii na misi v Konžské republice.

7. srpna 1963

Rada bezpečnosti odhlasovala dobrovolné zbrojní embargo proti Jihoafrické republice.

4. března 1964

Rada bezpečnosti souhlasí s vysláním mírové mise na Kypr.

27. října 1966

Valné shromáždění zbavuje Jihoafrickou republiku mandátu spravovat oblast jihozápadní Afriky (dnešní Namibie).

16. prosince 1966

Rada bezpečnosti uvaluje závazné sankce proti Rhodesii (dnešní Zimbabwe).

22. listopadu 1967

Rada bezpečnosti po složitých jednáních v důsledku šestidenní války v červnu 1967 přijímá rezoluci 242 (1967), která má podpořit trvalý mír na Blízkém východě.

12. června 1968

Valné shromáždění přijímá Smlouvu o nešíření jaderných zbraní a vyzývá k její ratifikaci.

25. října 1971

Zástupci Čínské lidové republiky se stávají členy Valného shromáždění.

červen 1972

První konference OSN o životním prostředí probíhající ve švédském Stockholmu vede k založení Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) se sídlem v Nairobi.

13. listopadu 1974

Valné shromáždění považuje Organi-

zaci za osvobození Palestiny (PLO) za „jediného legitimního zástupce palestinského lidu“.

červen – červenec 1975

V Mexiku probíhá první konference OSN týkající se žen v rámci Mezinárodního roku žen.

4. listopadu 1977

Rada bezpečnosti uvaluje sankce proti Jihoafrické republice.

18. prosince 1979

Valné shromáždění přijímá Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen, která se týká politických, ekonomických, sociálních, kulturních a lidských práv.

8. května 1980

Tři roky po posledním nahlášeném případu vyhláší Světová zdravotnická organizace (WHO) černé neštovice za vymýcené.

25. listopadu 1981

Valné shromáždění přijímá Deklaraci o odstranění všech forem netolerance a diskriminace na základě vyznání a přesvědčení.

10. prosince 1982

Úmluvu OSN o mořském právu podepsalo v den jejího vzniku rekordních 117 členských států.

10. prosince 1984

Valné shromáždění přijímá Úmluvu o zákazu mučení a jiného krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení a trestů.

červenec 1985

Tisíce osob se schází v Nairobi na třetí

Organizace spojených národů byla založena v reakci na druhou světovou válku, aby pomohla stabilizovat mezinárodní vztahy a dala míru pevnější základ.

Vedle hrozby jaderné války a zdánlivě nekončících regionálních konfliktů se OSN zaměřuje především na udržování míru. Aktivity příslušníků mírových misí s modrými přilbami se staly jejím nejviditelnějším atributem.

Spojené národy však znamenají mnohem víc než mírové mise a fórum pro řešení konfliktů. OSN a její agentury se často, téměř bez povšimnutí, zapojují do široké škály činností, kterými se snaží zlepšit životy lidí po celém světě.

Přežití dětí a jejich vývoj, ochrana životního prostředí, lidská práva, zdraví a zdravotnický výzkum, snížení chudoby a ekonomický rozvoj, zemědělství a rybníkářství, vzdělávání, rovnoprávnost žen, pomoc v katastrofách, vzdušná a lodní doprava, mírové využití jaderné energie, práva pracujících, atd.

Důležité okamžiky v historii světové organizace jsou i milníky moderních dějin.

Události OSN

konferenci o ženách, která uzavírá Dekádu OSN na podporu žen.

září 1987

Úsilí Programu OSN pro životní prostředí vede k podepsání Úmluvy o ochraně ozonové vrstvy, známé jako Montrealský protokol.

duben 1989

Skupina OSN pro pomoc v období transformace (UNTAG) je vyslána do Namibie, aby monitorovala stažení jihoafrických sil a dohlížela na listopadové volby. Namibie se 21. března 1990 stala nezávislým státem.

Bedny odevzdaných hlasovacích lístků čekají na sečtení.

2. září 1990

Úmluva o právech dítěte vstupuje v platnost. 29. září se Světového summitu o dětech účastní 71 nejvyšších představitelů států a vlád.

31. května 1991

Po šestnáctileté občanské válce v Angole je vyjednáno příměří, na které dohlíží ověřovací mise UNAVEM II.

31. prosince 1991

Generální tajemník zprostředkoval dohodu o ukončení dvanáctileté občanské války mezi vládou El Salvadoru a FMLN (Národní osvobozené fronty), která byla podepsána v sídle OSN.

31. ledna 1992

První schůzka Rady bezpečnosti na úrovni hlav států a vlád.

červen 1992

Konference OSN o životním prostředí a rozvoji, tzv. Summit Země, konající se v brazilském Rio de Janeiro přijímá plán udržitelného rozvoje s názvem Agenda 21. Mezi účastníky je 104 nejvyšších představitelů států a vlád.

květen 1993

OSN dohlíží na volby v Kambodži, které vedou po téměř patnáctiletém období válek ke vzniku nové ústavy a vlády.

červen 1993

Světová konference o lidských právech ve Vídni připomíná Mezinárodní rok původního obyvatelstva (1993).

březen 1995

Světový summit o sociálním rozvoji se koná v dánské Kodani. Členské státy se zavazují bojovat s chudobou, nezaměstnaností a sociálním vyloučením.

září 1995

Na čtvrté světové konferenci o ženách v čínském Bejingu je obnovena snaha o zlepšení situace žen na celém světě.

10. září 1996

Valné shromáždění OSN přijímá Smlouvu o úplném zákazu jaderných zkušek, která představuje zlom v úsilí o jaderné odzbrojení a nešíření jaderných zbraní.

11. prosince 1997

Po tříletém intenzivním vyjednávání je k Rámcové dohodě o klimatických změnách (Rio de Janeiro, 1992) připojen Kjótský protokol. Státy se v něm zavazují omezit emise šesti druhů skleníkových plynů.

září 1998

Kanaďanka Louise Fréchette se stává první náměstkyní generálního tajemníka OSN.

17. července 1998

Je ustanoven Římský statut Mezinárodního trestního soudu. Statut, který vstoupil v platnost 1. července 2002, zavádí první stálý mezinárodní trestní soud založený k ochraně práva a souzení nejzávažnějších zločinů.

1. března 1999

Nabývá účinnosti Úmluva o zákazu používání, skladování, výroby a přemísťování náslapných min a o jejich likvidaci.

30. srpna 1999

Obyvatelé Východního Timoru ve volbách rozhodli o nezávislosti na Indonésii. 25. října 1999 ustavila Rada bezpečnosti Přejídnou správu OSN ve Východním Timoru vybavenou výkonnými a legislativními pravomocemi pro období přechodu k nezávislosti.

8. září 2000

Na Summitu tisíciletí přijaly hlavy států a vlád tzv. Miléniovou deklaraci tisíciletí zahrnující také osm Rozvojových cílů tisíciletí.

28. července 2000

Ekonomická a sociální rada OSN založila Stálé fórum o otázkách původního obyvatelstva, jehož cílem je šířit obecné povědomí o potřebách této znevýhodněné skupiny a koordinovat úsilí orgánů OSN v této problematice.

31. srpna – 7. září 2001

V jihoafrickém Durbanu probíhá Světová konference proti rasové diskriminaci, xenofobii a dalším formám netolerance.

12. října 2001

Nobelova cena míru je udělena Organizaci spojených národů a jejímu generálnímu tajemníkovi, Kofimu Annanovi. Je to osmá Nobelova cena udělena v rámci systému OSN.

19. prosince 2001

Valné shromáždění ustanovuje výbor, který má za úkol vypracovat návrh komplexní mezinárodní úmluvy na podporu a ochranu práv a důstojnosti osob s postižením.

26. srpna – 4. září 2002

V jihoafrickém Johannesburgu se koná Světový summit o udržitelném rozvoji.

27. září 2002

Přijetí nezávislého Východního Timoru a Švýcarska zvyšuje celkový počet členských států OSN na 191.

19. srpna 2003

Teroristický útok na sídlo OSN v Bagdádu si vyžádal 22 obětí včetně vedoucího irácké mise Sergia Vieira de Mello.

Sídlo OSN v Bagdádu po bombovém útoku.

14. – 16. září 2005

Přes 150 nejvyšších představitelů států a vlád se sešlo v newyorském sídle OSN na Světovém summitu.

7. října 2005

Mezinárodní agentura pro atomovou energii a její ředitel, Mohamed ElBaradei, jsou oceněni Nobelovou cenou míru.

International Year of
Microcredit 2005

2005: Mezinárodní rok mikrokreditu

Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs) jsou globální cíle zaměřené na snížení extrémní chudoby do roku 2015. Týkají se konkrétně chudoby, hladu, nemocí, vzdělání, žen a ochrany životního prostředí. Přestože MDGs formálně nestanoví cíle v rámci finančního sektoru, země s nízkým příjmem potřebují mít možnost mikrofinancování, aby mohly rozvojových cílů tisíciletí dosáhnout. Ve snaze podtrhnout význam budování finančního sektoru přístupného všem, který může příznivě ovlivnit pokrok v MDGs, určilo Valné shromáždění OSN letošní rok 2005 Mezinárodním rokem mikrokreditu.

Role mikrofinancí ve snižování chudoby

Mikrofinancování přímo poskytuje chudým lidem nástroj k zabezpečení, diverzifikaci a zvýšení jejich příjmů. Je spojeno s několika doporučenými strategiemi dosahování MDGs a je důležitým prostředkem celosvětového snížení chudoby do roku 2015. Zdůrazňuje význam úspor, úvěrů, penzí a pojištění, stejně jako všeobecné potřeby rozvoje privátního a finančního sektoru. Široká a obsáhlá opatření finančního sektoru, která podporují přístup k mikrofinancování, snižují chudobu. Rozvoj finančnictví byl v nedávné době označen jako zásadní činitel ve směřování k MDGs. Tento fakt podporují i nová zjištění Světové banky, že chudoba klesá, když soukromé finance představují větší procento hrubého domácího produktu (HDP). Například v Chile, kde soukromé finance představují 54 procent HDP, se počet lidí žijících s příjmem méně než 1 dolar na den snížil v letech 1987 až 2000 o 14 procent. A naopak v sousedním Peru, kde soukromé finance představují jen 13 procent HDP, se počet extrémně chudých lidí zvýšil v období 1985 až 2000 o 19 procent. V Tanzánii vlastní spořitelní účet 6 procent populace a pouhých 0,6 procenta lidí si někdy vzalo úvěr. Etiopie nebo Honduras mají méně

než jednu pobočku banky na sto tisíc obyvatel, kdežto například Rakousko, Belgie a Španělsko jich mají na stejný počet obyvatel víc než padesát. Dobrý finanční sektor efektivně spravuje jmění a vytváří ekonomické bohatství pro ty, kteří k němu mají přístup. Mají-li chudé země navyšovat své jmění, potřebují lepší přístup k finančním službám. Mikrofinance jsou „mikro“ jen proto, že majetek těch, kdo žijí v chudobě, je malý.

Mikrofinance a rozvojové cíle tisíciletí

Zapojení neformální ekonomie

Až 80 procent obyvatel rozvojových zemí získává svůj příjem z tzv. neformálního sektoru. Přístup k mikrofinancování, které přesouvá neformální podnikání do formální sféry ekonomie, je zásadní. Pro zjednodušení tohoto přechodu by měly místní úřady přizpůsobit své předpisy a podmínky, snížit náklady a zvýšit výhody formalizování nízkopříjmových firem. Měly by také poskytovat podporu malým podnikům ve zdokonalování jejich služeb a zlepšit přístup ke zdrojům produkce a možnostem trhu.

Spoření posiluje ekonomický růst

Cenově příznivé, bezpečné a přístupné služby v oblasti spoření pomáhají chudým ekonomikám a zlepšují život obyvatel žijících v chudobě. V rozporu s obecným názorem jsou lidé s nízkými příjmy spořiví. Kdyby měli přístup k bezpečným spořitelním službám, mohli by akumulovat svůj majetek. Jsou-li správně hromadně investovány, mohou tyto malé a zdánlivě nevýznamné částky přispět k posílení státní ekonomiky. Nízká úroková sazba na spořitelních účtech je jednou z překážek hospodářského růstu rozvojových zemí, neboť limituje možnosti soukromého investování.

Investice do žen

Rovnost pohlaví je jedním z ústředních bodů Rozvojových cílů tisíciletí a mikrofinance přispívají ekonomické rovnosti. Mikrofinance poskytují ženám finanční možnosti navýšení jejich příjmů a prostřednictvím malého podnikání podporovat jejich rodiny. Práva žen na vlastnictví a hromadění jmění na rozvoj bydlení jsou podporována jejich přístupem ke zdrojům financování. Vlastnická práva mají také vliv na schopnosti žen nakládat se svým majetkem a investovat do možností jeho růstu.

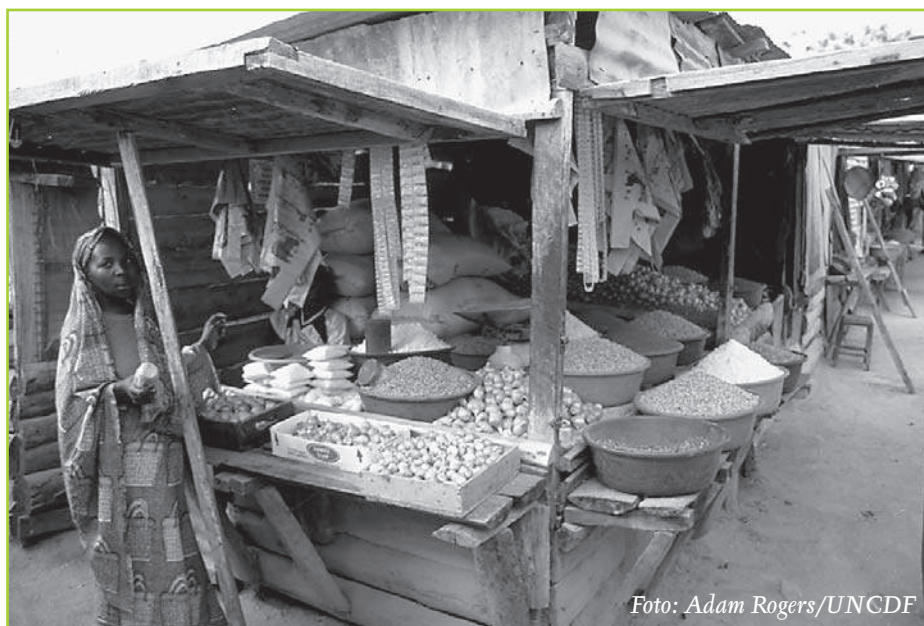

Foto: Adam Rogers/UNCDF

Foto: Adam Rogers/UNCDF

Zjednodušení finančních transakcí

Národní i mezinárodní systémy posílání peněz a úhrad plateb zaměřené na lidi s nízkými příjmy jsou důležitou součástí dosahování MDGs. V mnoha zemích převyšuje příchozí tok poukázaných peněz celkovou rozvojovou pomoc směřující do daného státu a představuje podstatný zdroj příjmu domácností, zvláště jsou-li tyto peníze posílány formálním způsobem prostřednictvím finančního systému. Finanční instituce mohou nabídnout bezpečné a cenově přístupné služby pro posílání financí.

Soukromý sektor a investice do inovací

Mikrofinancování podporuje místní soukromý sektor a pomáhá rozvoji malého a středního podnikání. Napomáhá růstu malých firem a rozšíření nabídky dodavatelů, kterou využívají větší podniky. Jelikož mikrofinance zvyšují bohatství chudých, vytváří také nové zákazníky a trhy pro všechny formy obchodování.

Rozvoj měst i venkova

Ve městech nabízí mikrofinance prostřednictvím půjček a zvláštních spořitelních služeb zlepšení úrovně bydlení a stavění domů v místech, kde dříve bývaly slumy. Peníze, růst obchodu a možnosti vzdělávání zlepšují podmínky pro vývoj pracovních příležitostí a zvýšení úrovně příjmů.

Přístup k finančnímu sektoru a mikrofinancování pomáhá také rozvoji

chudých venkovských oblastí. Doporučená opatření k posílení rozvoje venkova zahrnují přístup k mikrofinancím jako hlavní podmínku navýšení investic do těchto území a jejich udržitelného růstu.

Zlepšení zdravotní péče

Většina lidí žijících na venkově je nucena platit za zdravotní péči hotově, což může v případě těžšího onemocnění či úrazu vyústit ve finanční krizi. Tato situace přispívá k trvající chudobě venkovského obyvatelstva. Mikrofinance

mohou zlepšit zdravotní péči prostřednictvím produktů jako jsou úspory, úvěry a pojištění přístupné chudým, které zároveň podporuje investice do profesionálních zdravotnických zařízení.

Výzvy finančního sektoru

Mikrofinance jsou mostem mezi obyvatelstvem a formálním finančním sektorem. Malé neformální podniky často nevidí výhody finančního sektoru. V rozvinutých státech mohou podniky navyšovat svůj kapitál prostřednictvím hypotečních úvěrů. Tato možnost v zemích, kde banky váhají s podporou malých firem, často ani neexistuje. Banky musí počítat s vyššími riziky a nemají možnost získat důvěryhodné informace, i když jsou malé a střední podniky úvěruschopné. Tyto faktory zvyšují úrokové sazby a snižují objem půjčených peněz, což opět představuje překážky růstu malého a středního podnikání.

Dosažení MDGs prostřednictvím mikrofinancí

Dosažení Rozvojových cílů tisíciletí je možné, pokud bude existovat globální závazek vývoje přístupného finančního sektoru, infrastruktury, která je nutná k využívání různých druhů finančních transakcí a regulovaného finančního rámce, který tento sektor posiluje a činí jej transparentním. Mikrofinance jsou pomocníkem na cestě k MDGs.

V Pákistánu hrozí druhá vlna ztrát na životech **Jan Egeland**

Přestože od silného zemětřesení, které postihlo Jižní Asii, uplynuly již téměř čtyři týdny, řady mrtvých, raněných, hladovějících a osob bez přístřeší se stále rozrůstají. Lidé, kteří přírodní katastrofu přežili, se nacházejí v naléhavé a zoufalé situaci. Pokud do postižené oblasti okamžitě nedorazí mimořádná finanční a humanitární pomoc, stávající počet mrtvých, 58 tisíc, se může až zdvojnásobit. Vzhledem k tomu, že se nemilosrdná himalájská zima rychle blíží, běží závod s časem, chceme-li zachránit desítky tisíc pákistánských životů. Musíme učinit vše, co je v na-

šich silách, abychom v tomto závodu vyhráli.

Nedojde-li během tří týdnů k rozsáhlému a okamžitému navýšení humanitární pomoci, která by umožnila předejít druhé vlně ztrát na životech způsobených nemocemi a zimou, na obzoru se rýsuje humanitární katastrofa.

Podle dostupných informací zanechalo zemětřesení v drsném prostředí vysoké nadmořské výšky tři miliony lidí bez přístřeší. Dva miliony lidí potřebují naléhavou pomoc. V postižené oblasti je více než 79 tisíc raněných. Na území o rozloze přes 28 tisíc čtverečních kilometrů byla zničena veškerá význam-

ná infrastruktura. Zatímco naše srdce soucítí s našimi pákistánskými bližními, naše ruce se chystají k nesnadnému úkolu: dostat se s pomocí k těm téměř 30 procentům obětí, k nimž dosud žádná nepronikla.

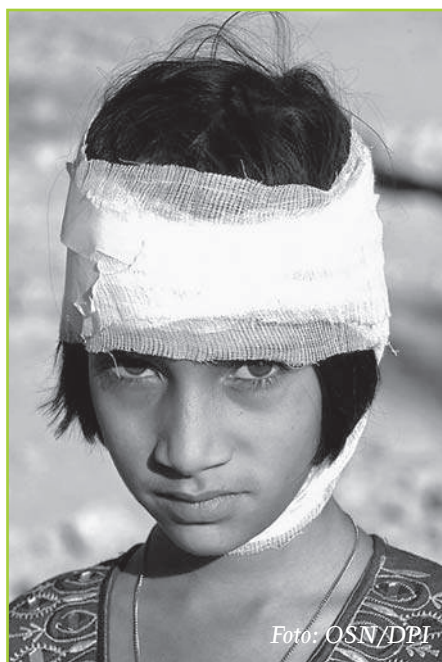
Mezinárodní snahy o poskytnutí naléhavé pomoci však komplikují dva faktory: kritický nedostatek finančních prostředků na její pokrytí a nesnadný přístup ke všem přeživším.

Humanitární pracovníci v Pákistánu čelí logistické noční můře, s jakou jsme se dosud nesetkali, a to dokonce ani při krizi spojené s tsunami. Vzhledem k faktorům jako je vysoká nadmořská výška horského terénu, téměř naprosté zničení infrastruktury na obrovském kusu území, pokračující sesuvy půdy, dodatečné otřesy a drsná zima vzdálená pouhých pár dní, představuje krize v Pákistánu největší logistickou výzvu, jaké záchranáři dosud čelili. S ohledem na obrovský rozsah katastrofy je v postižené oblasti nezbytná spolupráce, aby se zajistilo co nejlepší využití humanitární pomoci.

Zoufale však chybí finanční prostředky na její pokrytí. Ve skutečnosti byly naléhavě potřebné již včera. Každý den prodlení při poskytování finanční pomoci se rovná potenciálnímu rozsahu smrti pro tisíce raněných, hladovějících a osob bez přístřeší, zejména pro malé děti, které jsou vůči nemoci a zimě odolné nejméně.

Vzhledem k rozsahu katastrofy byla OSN nucena původní částku 550 mi-

lionů dolarů, kterou žádala na pokrytí humanitární pomoci Pákistánu, téměř zdvojnásobit. Apeluji proto na všechny evropské dárcovské země, soukromý sektor i občany celého světa, aby otevřeli svá srdce a peněženky a zare-

agovali stejně velkoryse jako v případě krize způsobené tsunami.

Již deset dní po vypuknutí krize v souvislosti s tsunami mohla OSN nakládat s 80 procenty příslibených finančních prostředků. V Pákistánu má naproti tomu téměř měsíc po tragickém zemětřesení k dispozici pouhých 22 procent finanční částky, která jí byla

v souvislosti s pokrytím nákladů na humanitární pomoc obětem příslibena. V době, kdy je svět historicky nejbohatší a kdy je v Evropě, v Asii i v Latinské Americe více bohatých zemí než kdy předtím, neexistuje žádná omluva pro nečinnost.

Vyzýváme proto všechny dárcy ve státní i soukromé sféře, aby urychleně poskytli svůj finanční příspěvek na pokrytí humanitárních akcí OSN a aby co nejdříve přeměnili své sliby na hotovost. Humanitární pomoc obětem zemětřesení, k níž OSN vyzývá, je komplexní a využití finančních prostředků je spolehlivé. Dárcům je zaručena maximální průhlednost finančních operací; způsob využití svých příspěvků mohou sledovat prostřednictvím veřejně přístupných internetových stránek OSN, na nichž jsou záznamy o veškerém využití finanční pomoci na humanitární účely.

Skutečně neexistuje žádná omluva pro naši kolektivní nečinnost. Víme, co bude následovat, pokud nezareagueme odhodlaně a bez prodlení a neposkytneme potřebnou finanční pomoc. Tisíce lidí v Pákistánu možná brzy zemřou a mnoho dalších bude zbytečně trpět. Svět má peníze i ostatní prostředky na jejich záchranu. Zbývá otázka: máme k jejich použití dostatečnou vůli?

Jan Egeland je náměstek generálního tajemníka OSN pro humanitární záležitosti.

OSN nechce ovládat internet

Kofi A. Annan

Hlavním cílem Světového summitu o informační společnosti, který se uskuteční v polovině listopadu v Tunisu, je zpřístupnit chudým zemím veškeré výhody plynoucí z užívání informačních a komunikačních technologií, včetně internetu, jež příznivě ovlivňují ekonomický a sociální rozvoj. Blížící se vrcholovou schůzku však stále častěji provázejí zavádějící informace.

Mezi mylná tvrzení například patří názor, který je bohužel v poslední době slyšet poměrně často, že OSN chce internet řídit, dohlížet na něj či jej jakkoli jinak kontrolovat. Nic není vzdálenější od pravdy. OSN rozhodně nehodlá

internet ovládnout, chce pouze zajistit jeho celosvětovou dostupnost. Tato snaha je zároveň jádrem zmíněného summitu v Tunisu.

Nepochybně se zde budou ozývat silné hlasy, že je třeba internet chránit. Za svůj dosud krátký život se celosvětová počítačová síť stihla stát nástrojem dramatických a dokonce i revolučních změn v široké škále oborů od zdravotnictví, přes vzdělání a žurnalistiku až po politiku. Ve svém úsilí o globální rozvoj začala OSN teprve chápat rozsah možností, které internet k tomuto účelu skýtá: obětem katastrof může zajistit rychlejší a lépe koordinovanou pomoc, chudým lidem v odlehlých ob-

lastech zpřístupnit zásadní lékařské informace, které jim mohou zachránit život a národům utlačovaným despotickými vládami zpřístupnit necenzurované informace a umožnit jim, aby se se světem podělili o své problémy a žádaly o pomoc.

Nezřídka zaznívají oprávněné obavy z možnosti zneužití internetu k podněcování terorismu či napomáhání teroristům, z šíření pornografie, podpory nelegální činnosti nebo propagace nacismu a dalších nenávistných ideologií. Cenzura kyberprostoru, omezování jeho technického zabezpečení či jeho podřízení přísnému vládnímu dohledu by však znamenaly otočit se

zády k jednomu z největších nástrojů pokroku dneška. Bránit internet znamená bránit samu svobodu.

Problémy související s využíváním internetu jako jsou nevyžádaná pošta (tzv. spam) či kybernetický zločin, se v současné době řeší nejednotným a roztržitým způsobem. Při správě internetové infrastruktury neformálně, i když účinně spolupracují různé instituce, především soukromé firmy, občanská společnost a akademické a odborně technické kruhy. Zapojit se do těchto procesů je však velice obtížné zejména pro rozvojové země, které se cítí být ze struktur spravujících internet vynechány.

Za vynález internetu a jeho zpřístupnění celému světu patří náš velký dík Spojeným státům. Z historických důvodů mají USA rozhodující pravomoc nad některými jeho základními zdroji a mnozí se dožadují toho, aby se o ni podělily s mezinárodním společenstvím. Samotné Spojené státy, které k tomuto svému oprávnění přistupují spravedlivě a čestně, uznávají existenci legitimních obav o veřejnou správu a suverenitu ze strany jiných vlád a souhlasí s tím, že by správa celosvětové počítačové sítě měla být více mezinárodní. Potřeba změny přitom není odrazem minulosti a dokonce ani současnosti. Je spíše projevem budoucnosti, kdy bude růst internetu nejvýraznější právě v rozvojových zemích.

V současné době jsme svědky začínajícího dialogu mezi dvěma rozdílnými kulturami: nevládní internetovou komunitou s tradicí neformálního rozhodování zdola nahoru a formálnějšího, strukturovaného světa vlád a mezinárodních organizací. Internet se stal pro ekonomiku i administrativu téměř všech zemí natolik důležitý, že by bylo naivní očekávat nezájem ze strany vlád, zejména poté, co se jeho využitelnost ve veřejné správě v oblastech jako je vzdělání a zdravotní péče stále zvyšuje. Je tudíž nezbytné, aby vlády měly vůči internetu správnou politiku a spolupracovaly mezi sebou i s internetovým společenstvím. Vlády však nemohou určovat pravidla samy. Musejí se naučit spolupracovat i s nestátními účastníky. Nakonec právě oni sehráli při vytváření a koordinaci internetu klíčovou roli a zůstávají hnací silou jeho další expanze a inovací.

Na předchozím summitu před dvěma lety v Ženevě se diskuse o správě internetu dostala do slepé uličky. Člen-

ské státy OSN mne proto požádaly o zřízení pracovní skupiny, která by se touto otázkou zabývala hlouběji. Tato Pracovní skupina pro správu internetu následně předložila zprávu s výsledky svého zkoumání, v níž se odrážejí názory jejích členů, nikoli však OSN. Mimo jiné navrhla vytvoření nového prostoru pro dialog, diskusního fóra, na němž by se setkávali všichni nestátní účastníci, sdíleli by zde informace, projednávali vhodné praktiky a hledali řešení obtížných otázek, neměli by však rozhodovací pravomoc.

Pracovní skupina rovněž navrhla několik možností v souvislosti s případným budoucím dohledem na správu internetu s různými stupni podílu jednotlivých vlád a různým vztahem k OSN. V žádném z těchto návrhů však nestojí, že by OSN měla nahradit technické instituce, které nyní internet spravují, žádný neobsahuje myšlenku vytvoření její nové agentury a podle některých by OSN vůbec žádnou roli hrát neměla. Všechny návrhy se shodují v tom, že každodenní správa internetu by měla zůstat v rukou technických institucí a to nejen proto, aby byla uchráněna před politickými nejistotami. Členské státy OSN nyní tyto i další návrhy zvažují.

Všichni souhlasí, že existuje potřeba zvýšit mezinárodní účast na diskusích o otázkách správy internetu. Neshodují se však, jak tohoto cíle dosáhnout. Obavy z toho, že OSN chce „určovat tvář“ internetu, můžeme tudíž ponechat stranou. Ačkoli by někteří s radostí otevřeli další frontu k útoku na Spojené národy, v této otázce neuspějí. OSN chce pouze podporovat dialog a konsensus mezi všemi účastníky a napomoci tomu, aby k výhodám internetu měli přístup lidé na celém světě.

Jednání, která blížícímu se summitu předcházela, znovu potvrdila právo člověka na vyhledávání, získávání i poskytování informací a myšlenek prostřednictvím jakéhokoli sdělovacího prostředku bez ohledu na státní hranice. Vyzývám tudíž všechny, kdo se na správě internetu jakkoli podílí, aby přijeli do Tunisu s cílem přemostit digitální příkop a společně vybudovat otevřenou, všeobecně informovanou společnost, která všechny obohacuje a posiluje, a přenesli tak tento významný dar z dvacátého století do století jednadvacátého.

Autor je generální tajemník OSN

Informační centrum OSN

- Vytváří a spravuje internetovou stránku OSN v češtině;
- vydává UNbulletin a tiskové zprávy v češtině a angličtině;
- poskytuje informace prostřednictvím e-mailové služby UN INFO on-line;
- udržuje přímý kontakt se sdělovacími prostředky, nevládními organizacemi, státními a vzdělávacími institucemi prostřednictvím tiskových konferencí, seminářů a přednášek o všech aspektech činnosti OSN;
- spravuje veřejnou knihovnu s více než 12 000 publikacemi, dokumenty a periodiky OSN;
- zodpovídá dotazy veřejnosti na dění v systému světové organizace;
- organizuje vzdělávací semináře pro studenty základních, středních a vysokých škol;
- organizuje výstavy, filmové projekce a informační kampaně, provozuje audiotéku a videotéku;
- poskytuje informační a technickou podporu projektům z oblastí mezinárodních vztahů, vzdělávání, ochrany menšin apod. (např. Pražský Model OSN);
- vydává publikace, filmy a další informační materiály OSN v českém jazyce;
- do sídla OSN v New Yorku podává zprávy o politickém vývoji ve své hostitelské zemi (tzv. systém včasného varování).